

D31 1977

1977, 9. prosinec, Praha. - Dopis Úřadu předsednictva vlády ČSSR o diskriminaci při výběru mládeže na střední a vysoké školy s rozbořem situace. (Dodatek k dokumentu č. 4)

Zasíláme vám rozbor situace v oblasti školství, zejména z hlediska diskriminační praxe v přijímání mladých lidí na střední a vysoké školy v ČSSR.

Žádáme vás, abyste tomuto problému věnovali náležitou pozornost a jsme ochotni kdykoliv Vám pomoci při řešení této naléhavé otázky k prospěchu naší vlasti.

prof. dr. Jiří Hájek, DrSc., Marta Kubišová,

PhDr. Ladislav Hejdánek

mluvčí Charty 77:

Kopie zaslána též:

Federální shromáždění ČSSR, Ministerstvo školství ČSR, Socialistický svaz mládeže ČSSR - sekretariát vysokoškolského svazu

Koncem února letošního roku se mluvčí Charty 77 v dokumentu č. 4' obrátili na kompetentní místa ČSSR s prvním rozbořem situace v oblasti školství a se žádostí, aby byla neprodleně zjednána náprava křivd a diskriminací při výběru mládeže na střední a vysoké školy. Signatáři Charty 77 tehdy nabídli svou pomoc tím, že přislíbili shromažďovat údaje o konkrétních příkladech diskriminace v oblasti školství a seznamovat s nimi odpovědná politická a úřední místa i veřejnost.

Z tohoto důvodu - a také proto, že se žádné odpovědi ani nápravy nedočkali - vypracovali signatáři Charty 77 nový rozbor situace jako doplněk dokumentu č. 4, neboť jde o problém zvláště naléhavý nyní, kdy se v Bělehradě hodnotí, jakým způsobem se účastnické státy helsinské konference 1975 vyrovnávají s požadavky Závěrečného aktu.

*

S kratšími přestávkami již téměř třicet let není v Československu jediným a zpravidla ani hlavním hlediskem pro přijímání na střední a vysoké školy prospěch, nadání, zájem a pozitivní povahové vlastnosti mladých lidí. Základním kritériem se stala bezvýhradná a nekritická občanská poslušnost až servilita, a především pak to, co Češi a Slováci nazývají „dědičným hříchem“: skutečnost, zda se otec či matka podle hrubých měřítek moci politicky nebo občansky „provinili“ nebo „neprovinili“.

Desetitisícům schopných a nadějných chlapců a děvčat bylo na základě tohoto hluboce nesprávného kritéria znemožněno studovat, stovkám a tisícům jiných bylo naopak umožněno studium, aniž pro to mají předpoklady. Navíc se stále častěji projevuje i kritérium „kdo víc zaplatí“, což má za následek rostoucí korupci i v této oblasti.

Důsledky takové školské politiky při výběru studentů, prováděné v rozporu s Ústavou ČSSR, s řadou zákonů a mezinárodních paktů a úmluv, jsou přímo katastrofální. Lze je rozdělit do čtyř základních okruhů: morální, výchovné, odborné a kulturní, politicko-manipulační.

1. Sama skutečnost, že o studiu nerozhoduje nadání, zájem, pracovitost a jiné kladné povahové vlastnosti, ale většinou okolnosti na mladém člověku nezávislé, zvnějšku mu připsané (např. třídní původ či politická příslušnost rodičů), je zcela nemorální. Studium na výběrových školách je mocenským aparátem chápáno jako odměna za konformitu a tzv. politickou angažovanost, jako žebřík společenského vzestupu, a jen v malé míře jako příprava na tvořivou kvalifikovanou práci.

2. Mladý člověk záhy pochopí, že se po něm nevyžadují především znalosti a schopnosti, ale v prvé řadě politická pseudoaktivita a konformita, jakkoli předstíraná a formální. Na školách a v rodinách se učí dvojímu myšlení a dvojí řeči. Mnozí mladí lidé vstupují do organizací, k nimž nemají vnitřní vztah, učí se vyslovovat názory, s nimiž vnitřně nesouhlasí. Vytvářejí si dvojí morálku, dvojí tvář. Místo na přednášky chodí na schůze a požívají řady výhod, stávají se postrachem nejen pro své kolegy, ale i profesory. Absolvují mnohdy střední nebo vysokou školu bez problémů, ale také bez hlubších a obsáhlejších vědomostí. Stávají se většinou zálohou moci pro řídicí funkce. Nejen proto, že jsou za své studium a politické postavení vděční, ale především proto, že pro normální odbornou práci nejsou vybaveni potřebnými znalostmi a schopnostmi. Zato získávají schopnost již záhy mocensky manipulovat, poslušně a nekriticky řídit.

Naproti tomu studenti, kteří vyslovují své kritické názory, neskrývají se se svými postoji, povahově čestní a otevření, jsou ze škol mnohdy vylučováni, často před závěrem studia, bez možnosti uplatnit se třeba jen na okraji oboru, který chtěli absolvovat. A ti, kteří během studia neprojeví výrazně svou politickou a občanskou konformitu, jsou obvykle bez perspektivy kvalifikačního růstu.

3. Celý tento zčásti živelný, zčásti promyšlený diskriminační postup má velmi nepříznivé důsledky pro řadu vědeckých i praktických oborů. Nezasahuje však zdaleka jen společenské obory. Týká se velmi neblaze i uměleckých škol, přírodovědných oborů a nejvíce medicíny, v poněkud menší míře technických oborů. Mladí lidé, z nichž by mohli být vynikající lékaři, nikdy léčit nebudou. Naproti tomu mladí lidé, kteří nemají o studium lékařství takový zájem, o dalších předpokladech nemluvě, jsou předurčeni zaujmout kvalifikovaná a vedoucí místa ve zdravotnictví.

4. Nejvýrazněji ovšem v celé praxi vzdělanostní diskriminace vystupuje do popředí faktor politicko-občanské manipulace. Děti se staly významným prostředkem nátlaku moci na občany-rodiče. Ti již vědí, že jejich členství v komunistické straně či vyloučení z ní, jejich účast či neúčast na manifestacích, aktivita či pasivita ve vybraných společenských organizacích, jejich otevřená kritičnost či pokrytecké mlčení a

lhostejnost, souhlas s Chartou 77 či její odmítnutí, projevení názorů odlišných od oficiálních či přízemní názorový konformismus - že to vše může rozhodovat o osudu jejich dětí. A protože velká část občanů má děti, které se dříve či později budou ucházet o určitý typ studia, učebního poměru nebo zaměstnání, je také velká část občanů tímto tlakem znovu a znovu ohrožována a postihována. Nejsou vzácné případy, kdy do hry společenské pseudoaktivity a přetvářky vstupují už rodiče dětí, které teprve započaly školní docházku. Přitom není důležité, zda státní moc v každém jednotlivém případě svůj způsob „odměny a trestu“ uskuteční; stačí, aby tak učinila v řadě případů - už na jejich podkladě se u občanů vytváří obava, že také jim by se to mohlo stát. Tato manipulace je o to rafinovanější, že postihuje často lidi čestné a nesobecké; ty, kteří jsou v konfliktu se společenskou lží a nemorálností ochotni obětovat sami sebe, svou existenci, ale právě z pohnutek nesobeckých, kvůli dětem, se křiví a přetvařují.

Politická moc v Československu vytváří tak zcela programově systém morálně, kulturně i politicky nesprávných norem chování a jednání v oblasti nejzákladnějších lidských vazeb rodičů a dětí, jedinců a rodin, širších společenství a politicko-společenských struktur. Na jejich bázi vzniká mocenská manipulace mající zásadně škodlivé následky v morálce dospělých, mládeže i dětí. Vede k devalvaci a destrukci řady základních lidských a společenských hodnot včetně tvořivé práce, vzdělanosti, výchovy a kultury.

V národě J. A. Komenského, v národech, kde jsou zakotveny demokratické tradice vzdělanosti a kultury, jsou tyto ztráty pocitovány obzvláště citlivě a tragicky. Zejména proto, že jde navíc o národy, které mají s útlakem a odvetnými opatřeními dlouhé a trpké zkušenosti.²

prof. dr. Jiří Hájek, DrSc., Marta Kubišová, PhDr. Ladislav Hejránek

mluvčí Charty 77

Příloha:

Pokusíme se doložit své poznatky o vzdělanostní diskriminaci v ČSSR řadou příkladů. Informace o nich byly získány výlučně z okruhu přátel uvedených mladých lidí, jejich rodin a pracovníků školských institucí. Přiložený dokumentační materiál je jenom zlomkem co do počtu, ale ani zcela nevystihuje případy nejkřiklavější. Je omezen možnostmi dokumentace, které jsou v současném Československu velmi malé, především pak obavami postižených nebo jejich rodičů, že by zveřejnění jejich případů mohlo vést k další perzekuci, a to nejen při nové žádosti o studium. Domníváme se však, že uvedená fakta jsou dostatečným dokladem praxe československých úřadů a těch vedoucích politických míst, která o vzdělanostní diskriminaci vědí a nejen že ji připouštějí a nikterak proti ní nezasahují, ale dokonce ji vytvářejí.

Za eventuální dílčí nepřesnosti se předem omlouváme a v zájmu objektivitě také sdělujeme, že v ojedinělých případech se někteří uchazeči po mnoha pokusech a odvoláních na studium přece jen dostali. I když jde o případy výjimečné, snad i ony

svědčí o tom, že rozsáhlá aktivita vyvíjená k obraně lidských práv přinesla výsledky a že je nutné v ní pokračovat.

Jsou dále připraveny konkrétní případy studentů, kteří byli ze střední nebo vysoké školy vyloučeni za své názorové postoje (např. případy z filozofické fakulty Univerzity Karlovy z r. 1977, případy související s účastí na pohřbu prof. Jana Patočky v roce 1977 a mnohé další). Mnozí studenti byli vyloučeni za to, že otevřeně projevíli své kritické nekonformní názory, např. liberálně humanistické, náboženské či důsledně socialistické, že projevíli souhlas s Chartou 77 a diskutovali o ní. Za všechny podává výmluvné svědectví případ Miroslava Jirounka z Mladé Boleslavi. Jeho podrobná dokumentace byla z iniciativy několika přátel Charty 77 odeslána v říjnu bělehradské konferenci. Obdobně budou zpracovány další případy (např. vyloučení a věznění Jana Kozáka z filozofické fakulty UK pro vyjádření aktivního nesouhlasu se směrnicemi a praxí výjezdové komise fakulního výboru SSM).

Zpracovány jsou také případy studentů, kterým je ztěžováno či znemožněno dokončení studia pro jejich přesvědčení, a mnohé další případy, k nimž se vhodným způsobem vrátíme.

P. 1 Zdena Adamová, nar. 1955, Ivančice (dle neúplných informací)

Žádala na právnickou fakultu v Brně, nebyla přijata. Již na gymnáziu v Ivančicích jí bylo řečeno, že nedostane doporučení ke studiu vzhledem k vyloučení rodičů z KSČ. Zdena Adamová vykazovala na střední škole velmi dobré studijní výsledky.

Rodiče:

Otec právník, v roce 1970 vyloučen z KSČ.

Matka učitelka, v roce 1970 vyloučena z KSČ.

P. 2 Alice Battěková, nar. 17. 7. 1953, Praha 8, Křižíkova 78 Žádala celkem 6x na Vysokou školu ekonomickou v Praze. V roce 1971 se hlásila na denní, v dalších letech pak na dálkové studium. Konkrétní informace o výsledcích přijímacích zkoušek nezískala. Při pátém přijímacím řízení v r. 1976 přijímací komise VŠE požádala zaměstnavatele (ČKD Praha-zásobování) a „složky“ (tj. výbor SSM a ZV ROH), aby původní kladné hodnocení bylo přepracováno tak, aby bylo možno přihlášku ke studiu zamítnout.

Studijní výsledky na střední škole: průměrný prospěch 1,6, maturita s vyznamenáním.

Rodiče:

Otec ing. Rudolf Battěk, sociolog, do r. 1970 odborný pracovník Sociologického ústavu ČSAV v Praze, politicky neorganizován, nyní čistič výloh v podniku Úklid. Byl vězněn z politických důvodů.

Matka, ing. Dagmar Battěková, do r. 1970 odborná asistentka na Vysoké škole ekonomické v Praze, politicky neorganizovaná, nyní účetní v podniku Potraviny.

P. 3 Šárka Brodová, nar. 6. 11. 1954, Praha 5, Nad Palatou 2674

Žádala 3x o přijetí na vysoké školy uměleckého směru (UMPRUM - 1974, AMU divadelní fakulta -1975, tamtéž - 1976). Nebyla přijata. Oficiální konkrétní informace o výsledcích přijímacích zkoušek nedostala. Podle informací členů zkušební komise se při talentové zkoušce umístila na 1. místě.

Studijní výsledky na Střední výtvarné škole v Praze 3 měla výborné. Doporučení z pracoviště vynikající.

Rodiče:

Otec dr. Toman Brod, historik, zaměstnán do r. 1970 v Ústavu dějin pro východní Evropu ČSAV, vyloučen z KSČ, pak pracoval jako dělník, jako taxikář, nyní v invalidním důchodu.

Matka Libuše Brodová byla do r. 1970 zaměstnána v Encyklopedickém ústavu ČSAV, vyloučena z KSČ, nyní pracuje jako uklízečka.

P. 4 Dagmar Fridrichová, nar. 27. 6. 1953, Brno

Žádala 2x o studium na střední hotelové škole (v r. 1971 v Mariánských Lázních, téhož roku v Po- pradě). Na střední hotelovou školu v Popradě byla přijata. Dne 16.9.1971 však byla (na telefonický zásah Vojtěcha Krejčího, personálního ředitele Interhotelu Brno) ze školy odvolána. Důvody jí byly sděleny až v lednu 1972: politické postoje rodičů. Nyní pracuje jako kuchařka.

Rodiče:

Otec ing.Karel Fridrich, do r. 1970 hospodářský pracovník, nyní číšník. V r. 1970 byl vyloučen z KSČ.

Matka Helena Fridrichová byla též vyloučena z KSČ.

P. 5 Jan Hon, nar. 21. 9. 1954, Praha 6, Mládeže 14

Žádal 3X na lékařské fakulty UK, nebyl přijat. Zdůvodnění prvního pokusu: „Neumístil se v pořadí přijatých; důvod: celkový profil.“

Konkrétní výsledky přijímacích zkoušek se dozvěděl pouze neoficiálně z osobních informací. Při druhém pokusu mu bylo čelným pracovníkem fakulty řečeno: „Je to kvůli rodičům.“ V roce 1974 se z okruhu pracovníků školy dozvěděl, že zkoušku složil výborně.

Průměrný prospěch na střední škole: 2,1, známkový průměr z maturitního vysvědčení: 1,75.

Jan Hon nyní pracuje jako saniták.

P. 6 Michal Hon, nar. 22. 1. 1959, Praha 6, Mládeže 14

Žádal 1X na gymnázium, nebyl přijat. Zdůvodnění: „Byla dána příležitost uchazečům, kteří celkově lépe vyhověli podmínkám přijetí.“

Konkrétní informace o výsledku přijímací zkoušky Michal Hon nedostal, avšak z cyklostylovaného listu, na němž bylo oznámeno nepřijetí, vyplývalo, že se tak nestalo pro neprospěch. Výsledek odvolání byl negativní. Rodiče též napsali dopis ministru školství ing. J. Havlínovi.

Prospěchový průměr ZDŠ: 1,06, známkový průměr závěrečného vysvědčení: 1,00.

Michal Hon je nyní v učňovském oboru.

Rodiče Jana a Michala Hona:

Otec ing. Jan Hon, CSc., do r. 1970 vědecký pracovník Vysoké školy ekonomické, vyloučen z KSČ, nyní několik let řidič bagru.

Matka JUDr. Eva Honová, do r. 1970 vědecká pracovnice Ústavu dějin socialismu, vyloučena z KSČ, nyní právnička stavebního podniku.

P 7 Dušan Hubl, nar. 20.7.1953, Praha 5, Na Březince 14 Žádal o vysokoškolské studium celkem 5X.

V r. 1974 na fakultu chemicko-technologickou Vysoké školy chemicko-technologické v Praze (poté žádal na střední průmyslovou školu chemickou - denní absolventský kurs, Brno), nebyl přijat. V r. 1975 žádal na chemicko-technologickou fakultu slovenské Vysoké školy technické v Bratislavě, nebyl přijat. V témže roce žádal na fakultu chemicko-technologickou VŠCHT Praha, nebyl přijat. V r. 1976 žádal na fakultu chemického inženýrství VŠCHT Praha, nebyl přijat. V r. 1977 skládal zkoušky opět na VŠCHT, nebyl přijat.

Přijímací zkoušky na vysoké školy složil - dle informací pracovníků fakult - vždy úspěšně, byly mu sděleny i počty bodů za jednotlivé testy, známky z jednotlivých předmětů apod. Např. v r. 1977 byla hodnocena chemie: 1, matematika: 1, marxismus: 2.

Všechna odvolání byla zamítnuta. V létě r. 1976 žádala matka Dušana Hubla pro své děti o výjezd do zahraničí, odkud jim byla nabídnuta stipendia, ale po složitém a dlouhém jednání na ministerstvu školství a na ministerstvu vnitra byla tato žádost zamítnuta. V září 1976 nebylo odvolání pro přijetí na fakultu chemického inženýrství VŠCHT v Praze vyřízeno; proto si v r. 1977 Dušan Hubl nepodával znovu přihlášku. V červnu 1977 napsal žádost ministru školství M. Vondruškovi o přezkoumání svého případu. V srpnu 1977 mu přišlo oznámení, že má znovu skládat zkoušky ve druhém termínu, složil je výborně, nebyl přijat (viz výše), záporná odpověď přišla i na odvolání. Zdůvodnění: celkově nevyhovuje.

Dušan Hubl měl prospěchový průměr na gymnáziu 1,65. Na závěrečném vysvědčení 1,3, na maturitním vysvědčení 1,00.

Již od doby středoškolského studia má intenzivní zájem o studium chemie, s úspěchem se zúčastnil krajského kola chemické olympiády a jiných soutěží.

V r. 1974 byl pod politickým tlakem vykonávaným na ředitelství gymnázia doporučen na vysokou školu jen s podmínkou, že prodělá roční praxi v průmyslu. Od té doby pracoval jako dělník v chemickém závodě v Praze. Každou další přihlášku doporučil podnik včetně dílenského výboru ROH a ZO SSM. V r. 1976 obdržel Dušan Hubl kladné hodnocení a doporučení i od celozávodního výboru KSČ. Předtím mu však bylo bez zdůvodnění znemožněno vyučení v oboru provozní chemik-gumař.

Dušan Hubl se nevzdává záměru studovat chemii na vysoké škole.

P. 8 Magda Hublová, nar. 23. 3. 1959, Praha 5, Na Březince 14 Žádala 3X o studium na střední škole, nikdy nebyla přijata (v r. 1974 na gymnázium J. Nerudy, Hellichova 3, v r. 1975 na gymnázium Na Zatlance 11, v r. 1976 opět na gymnázium J. Nerudy).

Zkoušku složila vždy úspěšně, ale údajně - dle úředního sdělení školy - „byla dána přednost uchazečům, kteří lépe vyhovovali podmínkám přijetí“. Po třetí zkoušce, v r. 1976, se z okruhu gymnázia dozvěděla, že zkoušku z matematiky i z českého jazyka složila na 1. V odpovědích na odvolání byla vždy potvrzena správnost rozhodnutí přijímací komise.

Magda Hublová studuje cizí jazyky (státní zkoušky), absolvovala úspěšně kurs psaní na stroji a těsnopisu. Je vítězkou celostátní soutěže v těsnopisu.

Rodiče Dušana Hubla a Magdy Hublové:

Otec doc. dr. Milan Hubl, CSc., historik a politický pracovník, do r. 1968 rektor Vysoké školy politické a člen ÚV KSČ, v r. 1970 vyloučen z KSČ, poté pracoval jako úředník ve stavebním družstvu. Od r. 1972 do konce roku 1976 byl vězněn z politických důvodů.

Matka Eliška Skřenková, vysokoškolská učitelka ruštiny, nyní v důchodu. V r. 1970 vyloučena z KSČ.

P. 9 ... Ivanyiová, býv. bydliště Praha 4

Po ukončení základní devítileté školy (s vyznamenáním) žádala o studium na střední škole. Nebyla přijata.

Střední školu nyní studuje v Holandsku.

Rodiče:

Otec dr. Pavel Ivanyi, biolog, emigroval v r. 1976 s rodinou proto, že dcera nebyla přijata na střední školu.

P. 10 Jindra Kadlecová, Praha 2, Makarenkova 42

Žádala 5X o denní a dálkové studium na Filozofické fakultě UK - obor knihovnictví. V r. 1972 na denní studium. Bylo jí sděleno: „Přes dobrý výsledek přijímacích pohovorů jste

se nezařadila mezi přijaté uchazeče.“ V letech 1973, 1974, 1975 a 1976 pak žádala na dálkové studium. V r. 1975 jí bylo povoleno mimořádné studium, ale v r. 1976 jí nebylo opět - jako v r. 1972 - povoleno přejít na řádné denní studium.

P. 11 Bronislava Koutná, nar. 16. 1. 1959, Brno

Žádala o studium na střední škole. V roce 1974 složila zkoušku na gymnáziu Zastávka u Brna, ale nebyla přijata. Dle sdělení nevyhovovala směrnicím XV. sjezdu KSČ.

Její prospěch byl 1,0.

Je zaměstnána jako prodavačka.

P. 12 Marcela Koutná, nar. 26. 6. 1956, Brno

Žádala v roce 1976 na Vysokou školu zemědělskou v Brně, nebyla přijata. Zdůvodnění: „Nadbytek uchazečů.“ Odvolání bylo dvakrát zamítnuto.

Průměrný prospěch na gymnáziu byl 1,3. Znamkový průměr na maturitním vysvědčení: 1,25.

Rodiče Bronislavy a Marcely Koutné:

Otec ing.Karel Koutný, učitel Vojenské akademie A. Zápotockého v Brně, vyloučen z KSČ, vězněn dle § 98, zemřel.

Matka Anna Koutná, do roku 1970 pracovnice Krajského výboru KSČ, vyloučena z KSČ, nyní dělnice. Rovněž vězněna.

P. 13 Taťána Krejčí, nar. 21. 10. 1957, bývalé bydliště Havířov, Karvinská 47

(Rodina požádala v r. 1976 o vystěhování a žije nyní v zahraničí)

Žádala v r. 1973 o studium na gymnáziu v Orlové, nebyla přijata, ačkoli je o studium na gymnáziu v těchto místech poměrně malý zájem.

Základní devítiletou školu absolvovala s výborným prospěchem (za devět let měla na vysvědčení jen jednu dvojku).

Odborem pracovních sil byl Taťáně Krejčí nabídnut učební obor v oboru lihovarník. V letech 1973-1975 pak navštěvovala dvouletou zdravotní školu v Šumperku. Ukončila ji s velmi dobrými výsledky, nebylo jí však - jako jiným dobrým absolventkám umožněno složit diferenční zkoušky do 3. ročníku čtyřleté zdravotní školy.

Do doby emigrace pracovala v nemocnici.

Rodiče:

Otec PhDr. Jaroslav Krejčí, CSc., bývalý vysokoškolský učitel, r. 1970 byl vyloučen z KSČ, pak pracoval jako dělník.

PhDr. Jaroslav Krejčí, CSc., podal odvolání proti nepřijetí své dcery na gymnázium v Orlové, adresoval je krajskému národnímu výboru. Toto odvolání - vedle dvou dalších písemností - bylo předmětem trestního stíhání proti němu. Byl odsouzen pro podvracení republiky dle § 98/1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dva a půl roku. Ve vazbě byl od listopadu 1973.

P. 14 Petr Leštínský, nar. 4. 11. 1953, bývalé bydliště Ostrava- Poruba, Moyzesova 1385

(Rodina se v r. 1977 vystěhovala do zahraničí)

Žádal o studium na Vysoké škole báňské - obor elektro, kde počet uchazečů nepřevyšuje počet volných míst. Nebyl přijat. V odpovědi na odvolání bylo uvedeno, že nemá k vysokoškolskému studiu předpoklady. Maturita na SPŠE (elektrotechnická průmyslovka) v Ostravě-Vítkovicích, umístil se s jednou trojkou v první čtvrtině maturantů. Dle třídního učitele měl velmi dobré předpoklady ke studiu na vysoké škole. Nedostal však ze SPŠE doporučení.

Pracoval pak jako montér výtahů.

Rodiče:

Otec ing. Jan Leštínský byl v r. 1969 vyloučen z KSČ, v r. 1971 odsouzen k 7 měsícům ztráty svobody nepodmíněně podle § 100, odst. 1. Byl stále pod dozorem StB.

Matka vystoupila v r. 1969 z KSČ (vyškrtnuta).

P. 15 Michal Liška, nar. 11. 5. 1955, Praha 4, Novodvorská 1122 Žádal na vysokou školu celkem 3X, z toho 2X (v r. 1974 a 1976) na Vysokou školu ekonomickou v Praze, v r.1976 ještě na fakultu technologickou (obor ekonomika a ASŘ v kožedělném a gumárenském průmyslu) Vysokého učení technického v Gottwaldově. Při zkoušce v r. 1974 dle vyjádření zkušební komise jednoznačně obstál, byl touto zkušební komisí doporučen ke studiu, ale na základě pozdějšího zásahu pracovnice MV KSČ Havlové bylo rozhodnutí zrušeno a v duchu tohoto zásahu zasláno rozhodnutí přijímací komise s textem: „Neumístil jste se v pořadí...“. Obdobně proběhly další pokusy. Michal Liška podal žádost o přijetí do zaměstnání ve výpočetním středisku VŠE. Pracovník kádrového oddělení však poukázal na rodinný původ uchazeče a Michal Liška nebyl přijat ani do tohoto zaměstnání. Michal Liška absolvoval předtím úspěšně dvě střední školy (gymnázium a střední ekonomickou školu v Praze 2), dvouleté studium pro abiturienty středních škol - obor výpočetní technika a zpracování informací. Tuto školu absolvoval s vyznamenáním. Nyní je zaměstnán jako programátor.

Rodiče:

Otec Oldřich Liška, do r. 1970 státní zaměstnanec, překladatel severských jazyků, v r. 1970 vyloučen z KSČ, nyní pracuje jako strážný.

Matka Věra Lišková, zdravotní sestra, vyloučena z KSČ v r. 1970.

P. 16 Dana Moravcová, nar. 31. 3. 1955, Ivančice

Žádala v r. 1975 na Vysokou školu ekonomickou - zahraniční obchod, nebyla přijata, údajně pro velký počet uchazečů. Maturitu na gymnáziu složila s vyznamenáním. Úryvky z posudku: „znalosti z oboru přírodních věd - výborné, znalosti v ostatních předmětech přesahují požadavky osnov. Výborná pracovní morálka, logická paměť, myšlení na vysoké úrovni, nadprůměrně nadaná.“

Studovala též na jazykové škole angličtinu, také doporučení z této školy bylo výborné.

Rodiče:

Otec podnikový právník, v r. 1970 vyškrtnut z KSČ.

Matka učitelka.

P. 17 Zuzana Pochmanová, Plzeň, Sladkovského 12

Žádala v r. 1973 o studium na střední škole, gymnáziu v ul. Odborářů v Plzni. Příjímací zkoušky složila výborně, nebyla přijata. Důvod: „Byla dána přednost, kteří lépe vyhověli kritériím přijímacího řízení.“ Na základní devítileté škole byla Zuzana Pochmanová výbornou žákyní, zvítězila v městské matematické olympiádě, třetí byla v oboru fyzika.

Nastoupila do učebního poměru aranžér.

Rodiče:

Také v případě Zuzany Pochmanové se uplatnilo nespravedlivé posuzování podle postoje rodičů.

P. 18 David Prečan, nar. 7. 11. 1959, dříve bytem Praha 6- -Petřiny

(Rodina se vystěhovala do zahraničí, zejména z důvodů profesní perzekuce.)

David Prečan žádal o studium na střední škole, nebyl přijat. Výborný prospěch na základní devítileté škole. Výborné znalosti v přírodovědné oblasti.

Rodiče:

Otec PhDr. Vilém Prečan, historik, vyloučený v r. 1970 z KSČ, zbaven jakékoli možnosti pracovat ve svém oboru. Pracoval jako dělník.

P. 19 Pavel Přikryl, nar. 21. 2. 1960, Brno

Žádal na střední školu (gymnázium), nebyl přijat.

V posudku ZDŠ se píše: „zamítá se studium z politických důvodů.“ Tento závěr potvrdil i KNV v odpovědi na stížnost, zaslanou předsedovi

Federálního shromáždění A. Indrovi a postoupenou k vyřízení KNV.

Na ZDŠ výborný prospěch: 1,1.

Rodiče:

Otec RSDr. Zdeněk Přikryl, vedoucí oddělení KV KSČ, vyloučen z KSČ, nyní dělník.

Matka Ludmila Přikrylová, učitelka.

P. 20 Jakub Ruml, nar. 26. 5. 1955, Praha 10, Kremelská 104 Žádal o přijetí ke studiu na Vysokém učení technickém v Bratislavě, (chemická fakulta, obor polygrafie) v roce 1975. Nebyl přijat. Oficiální zdůvodnění nepřijetí: „Neumístil se v komplexním hodnocení.“ Neoficiální informace: zkouška byla úspěšná, nebyl přijat na zásah Městského výboru KSS Bratislava.

Na střední škole studoval s vyznamenáním, průměr závěrečného vysvědčení: 1,2.

Po vykonání vojenské základní služby pracuje Jakub Ruml jako kalkulant.

P. 21 Jan Ruml, nar. 5. 3. 1953, Praha 10, Kremelská 104

Žádal na vysokou školu 4X. V roce 1972 se přihlásil na Vysokou školu zemědělskou, v roce 1973 na Vysokou školu ekonomickou, v roce 1974 na ČVUT, v roce 1977 na Filozofickou fakultu UK. Nebyl přijat. Oficiální zdůvodnění prvního nepřijetí: „Nebyl doporučen gymnáziem“, u ostatních: „Neumístil se v komplexním hodnocení.“ Z neoficiálních zdrojů od pracovníků fakult (1973 VŠ ekonomická a 1974 ČVUT) se dozvěděl, že zkoušky složil úspěšně, ale nebyl přijat z politických důvodů.

Všechna o odvolání byla zamítnuta. V roce 1977 se odvolával k ministru školství ČSR, ten však potvrdil rozhodnutí Univerzity Karlovy.

Střední škola: prospěch velmi dobrý, maturitní vysvědčení 1,5.

Jan Ruml pracuje od r. 1973 manuálně a chce se nadále pokoušet o studium na vysoké škole.

Rodiče Jakuba a Jana Rumla: Otec Jiří Ruml, do r. 1969 novinář, nyní jeřábník. V r. 1970 byl vyloučen z KSČ.

Matka Jiřina Hrábková, do r. 1970 novinářka, pak úřednice. V r. 1970 byla vyloučena z KSČ.

P. 22 Ivan Rusek, nar. 25. 2. 1953, Brno, Dřevařská 20

Žádal v roce 1972 o studium na právnické fakultě UJEP v Brně. Byl přijat, ale v září téhož roku byla děkanem Kučerou nařízena obnova přijímacího řízení, ustavena zvláštní komise pro posouzení případu. 1.11.1972 bylo rozhodnuto o *nepřijetí* s odůvodněním, že otec ing. Antonín Rusek byl odsouzen dle § 98 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dobu 5 let nepodmíněně. V rozhodnutí o nepřijetí z 1.11.1972 se mj. psalo: „...komise zjišťuje na základě rozsudku Krajského soudu v Brně č. 2 T 25/72 ze dne 8. srpna 1972, že příslušník Vaší rodiny doc. Rusek, Váš otec, byl uznán vinným z trestného činu rozvracení republiky. Jak je zřejmé z rozsudku, jeho činnost pramenila z názorů, které zastával již od roku 1968. Tato okolnost ukazuje na to, že rodinné prostředí, v němž jste byl vychován, nebylo příznivé požadavkům socialistické výchovy. Tento fakt je ještě

zdůrazněn tím, že Vaše matka byla pro své názory vyloučena z KSČ. Že Vaše výchova se neubírala směrem, který je potřebný pro naši socialistickou společnost, prokazuje blíže ta okolnost, že jste projevil úplnou pasivitu. Ani jako student střední školy ani později jste se nestal členem mládežnické organizace, ani nepracoval v žádné společenské organizaci.“

Ivan Rusek pracuje jako dělník.

Rodiče:

Otec doc. ing. Antonín Rusek, vysokoškolský učitel, vyloučen v r. 1970 z KSČ, od roku 1972 do roku 1977 vězněn za činnost vyplývající z jeho postojů a názorů na události v roce 1968-1969 v Československu a následující vývoj.

Matka Marie Rusková, učitelka, v roce 1970 vyloučena z KSČ.

P. 23 Jiří Seidl, Plzeň. Senecká 15

Žádal o studium na střední hotelové škole v Mariánských Lázních. V roce 1975 vykonal úspěšně přijímací zkoušky. Nebyl přijat. Po dovolání rodičů bylo odborem školství KNV sděleno, že v postupu přijímací komise nebylo shledáno závad a tudíž zamítavé rozhodnutí platí. Jiří Seidl dostal doporučení ke studiu od učňovské školy Raj v Plzni, kde byl nejlepším učněm, vítězem krajské soutěže. Vysvědčení měl vždy s vyznamenáním.

(Další informace nebyly získány.)

Rodiče: Otec Josef Seidl, bývalý dělnický ředitel Stavebních strojů, n.p. Plzeň, v roce 1970 vyloučen z KSČ, pak dělník.

P. 24 Ondřej Semrád, nar. 14. 8. 1954, Praha 8, Horovo nám. 2 Žádal 4X o studium na vysokých školách uměleckého směru. V roce 1974 pak na lékařskou fakultu, nikdy ale nebyl přijat. Nedostal konkrétní informace o výsledcích přijímacích zkoušek. V roce 1973 mu bylo sděleno, že byl zjištěn snížený stupeň talentu. Jiná zdůvodnění: Nesplnil požadavky, byl přespočetný. V první odpovědi mu byla doporučena roční praxe, kterou absolvoval, ale nebyl přijat.

Maturoval s velmi dobrými až chvalitebnými výsledky (1 a 2).

Rodiče:

Otec Václav Semrád, do roku 1970 režisér, vyloučen z KSČ, nyní v invalidním důchodu.

Matka Míla Semrádová, do roku 1970 novinářka, vyloučená z KSČ, nyní v invalidním důchodu.

(Bratr Michal Šíp studuje v zahraničí v NSR.)

P. 25 Jiří Šilhan, nar. 13. 4. 1959, Brno

Žádal o přijetí na střední školy. V roce 1974 nedostal doporučení ze základní devítileté školy. V roce 1975 žádal na střední průmyslovou školu stavební, nedostal doporučení ze závodu, kde pracoval. V roce 1976 žádal opět na SPŠ stavební, doporučení závodu bylo kladné, byl zamítnut přijímací komisí. Podle neoficiálních informací složil zkoušku v roce 1976 úspěšně. Z řady míst mu bylo neúřední cestou sděleno, že nemůže počítat se studiem na střední škole pro politické postoje svých rodičů.

Rodiče:

Otec MUDr. Milan Šilhan, lékař, do r. 1970 člen Čs. strany socialistické, nyní bez politické příslušnosti. Byl vězněn z politických důvodů.

Matka MUDr. Brigita Šilhanová, lékařka, byla členkou Čs. strany socialistické, nyní bez politické příslušnosti.

P. 26 Kateřina Šilhánová, nar. 21. 6. 1953, Praha 3, Jesenio-va 105

Žádala 4X o studium lékařství, v roce 1972 na hygienické fakultě UK, v roce 1973 na pediatrické fakultě UK, v roce 1975 a 1976 na fakultě všeobecného lékařství UK v Praze. Po prvních dvou přijímacích zkouškách jí bylo sděleno: „Nevyhověla jste při komplexním hodnocení“, po pokusech v r. 1975 a 1976 dostala v obou případech odpověď: „Vyhověla jste, ale protože bylo již naplněno směrné číslo, nemůžete být přijata.“ Podle informací pracovníků fakult (2X od děkanů, pak od tajemníků a členů zkušebních komisí) obstála při přijímacích zkouškách výborně nebo velmi dobře. Umístila se vždy mezi nejlepšími. Po dovoláních, která podávali rodiče nebo ona sama, bylo vždy rektorátem UK potvrzeno rozhodnutí přijímací komise fakulty. Také odvolání a stížnosti, podávané na ministerstvo školství, předsedovi Federálního shromáždění a v r. 1976 Úřadu vlády ČSR, byly bezúspěšné. V roce 1975 požádala matka Kateřiny Šilhánové (po třetím odmítnutí jejího studia na UK v Praze) děkany všech lékařských fakult v Československu o dodatečné přijetí své dcery. Dostala buď zamítavé, nebo vyhýbavé odpovědi. V témže roce se rodiče zajímali o možnost tzv. mimořádného studia, jež je zakotveno ve vysokoškolském zákoně ČSSR. Bylo jim sděleno, že v daném oboru se tato forma neuplatňuje. Také informace o možnosti studia lékařství v některé blízké socialistické zemi vyzněla záporně.

Pokud jde o střední školu, absolvovala Kateřina Šilhánová jednak gymnázium (prospěchový průměr 1,6, závěrečné vysvědčení 1,3, maturitní zkouška 1,0 + zvláštní pochvala), jednak Střední zdravotnickou školu - dvouleté nástavbové studium - obor rehabilitace, kterou absolvovala s prospěchovým průměrem 1,0, maturitu složila s vyznamenáním.

Kateřina Šilhánová má o studium lékařství trvalý a intenzivní zájem. Hned po zakončení gymnázia absolvovala náročnou zdravotnickou praxi - brigádu v nemocnici v NDR, kde byla jednoznačně kladně hodnocena. Od r. 1972 pracovala ve zdravotnictví, zprvu jako

sanitářka pro náročné práce, pak 4 roky jako rehabilitační pracovnice. Hodnocení z pracoviště měla vždy kladné.

Rodiče: prof. ing. Věněk Šilhán, CSc., dříve vysokoškolský profesor, ředitel výzkumného ústavu, po vyloučení z KSČ a propuštění z Vysoké školy ekonomické pracoval manuálně, nyní pracuje jako úředník.

Matka PhDr. Libuše Šilhánová, CSc., socioložka, v roce 1970 vyloučena z KSČ, nyní v invalidním důchodu.

P. 27 Jan Vaculík, nar. 23. 5. 1958, Praha 7, Veletržní 21 Žádal 3X na střední školu. V roce 1973 na gymnázium, v roce 1974 a 1975 na střední školu zeměměřičskou. Nebyl přijat. Oficiální důvod nepřijetí: „Nesplňuje *ostatní* podmínky.“

Výsledky přijímacích zkoušek byly vždy výborné. Odvolání k ministru školství bylo vždy zamítnuto.

Jan Vaculík vykonal zvláštní psychotechnickou zkoušku v pedagogické poradně Praha 1, Týn; zjištěno mimořádné nadání pro matematiku.

P. 28 Ondřej Vaculík, nar. 30. 6. 1954, Praha 7, Veletržní 21

V roce 1971 žádal na gymnázium, ale nebyl přijat. Dojednáno přijetí v jiném obvodu - zakázáno. Nástup do učebního poměru zedník - pětileté souvislé studium - maturita 1975. V roce 1975 žádal o přijetí na stavební fakultu ČVUT. V roce 1977 žádal o dálkové studium na téže fakultě. (Podnik studium nedoporučil.) Nebyl přijat. V roce 1975 výsledek zkoušky neoznámen, v roce 1977 sděleno, že zkouška byla s úspěchem vykonána, písemně pak, že „nesplnil“ podmínky.

Maturitní zkouška - vyznamenání.

Ondřej Vaculík se bude příští rok pokoušet o přijetí na studium na stavební fakultě.

Rodiče Jana a Ondřeje Vaculíka:

Otec Ludvík Vaculík, do r. 1969 redaktor a spisovatel, vyloučen z KSČ.

Matka Madla Vaculíková, úřednice.

P. 29 Michaela Vyroubalová, nar. 17. 7. 1954, Brno

Žádala 2X na lékařskou fakultu UJEP v Brně (1973, 1974), ale nebyla přijata. Zdůvodnění: nedostatek míst. Konkrétní informace o výsledcích přijímacích zkoušek nedostala.

Průměrný prospěch na střední škole 2,1. Znamkový poměr ze závěrečného vysvědčení: s ovlivněním - dobrý.

Složila státní zkoušku z francouzštiny a ruštiny.

Rodiče:

Otec ing. Alois Vyroubal, do roku 1970 vedoucí projektant, vyloučen z KSČ, nyní pomocný dělník. Byl vězněn.

Matka Irena Vyroubalová, ekonomka.

P. 30 Marie Vysoká, roz. Hošková, nar. 29. 12. 1951, Praha 3, Biskupcova 16

Žádala na vysokou školu UMPRUM v roce 1972. Nebyla přijata. Podle neoficiální informace prorektora se dozvěděla, že se umístila na 4. místě (mělo být přijato 7 studentů), ale že její odvolání je bezpředmětné.

Prospěchový průměr na střední škole: 1,25.

Chtěla se zabývat knižní ilustrací.

Rodiče:

Otec ing. Milan Hošek, do r. 1970 státní zaměstnanec, v roce 1970 vyloučen z KSČ, nyní v invalidním důchodu. Vězněn za nacistické okupace.

Matka Ladislava Hošková, referentka na vysoké škole, vyškrtnutá z KSČ, nyní administrativní pracovnice.

^ úsd, sb. FMV-Ch. - strojopis, prvopis s vlastnoručními podpisy.

¹ Viz D5 (konec ledna 1977).

² V *Libri prohibiti*, sb. *Charta 77, je uložen strojopisný koncept dokumentu s rukopisnými úpravami*.

Text dokumentu (bez příloh): In: *České slovo*, roč. 24, č. 1 (leden 1978), s. 8.

Zkráceně a komentář: ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-197 (19. prosince 1977).